

Ara romana

Sant Joan de Vilatorrada

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Museu Comarcal de Manresa
Emplaçament Museu Comarcal de Manresa. Via Sant Ignasi, s/n .Manresa

Coordenades:

Latitud: 41.74573
Longitud: 1.80547
UTM Est (X): 400678
UTM Nord (Y): 4622235

Classificació

Número de fitxa 08218-1
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Antic Romà
Segle II-III dC
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: L'estat de conservació és regular degut a la baixa qualitat del material i al llarg període durant el qual ha estat exposada a la intempèrie.
Protecció Legal i física
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Museu Comarcal de Manresa. Via Sant Ignasi, s/n. 08240. Manresa.
Autoria de la fitxa Arqueociència S.C. SL. (Raquel Valdenebro)
Data de registre de la fitxa: dt., 19/12/2000 - 01:00

Descripció

Ara feta sobre gres, amida 87 x 23,4 x 21 cm. Es troba dividida en dos fragments degut a un tall longitudinal que se li va practicar. Consta de les següents parts: Basa, fust i coronament. Una basa formada per un plint quadrat de 50 cm de llarg i una motllura que la separa del fust. Un fust constituït per un prisma rectangular, de base quadrada 0,43 m. D'alçada i 0,40 m. d'ample. A la cara anterior del fust s'aprecien les restes d'una inscripció formada per cinc línies en lletra capital rústica. A la mateixa cara del fust, a la part superior, es pot apreciar un relleu d'uns 25 cm d'alçada que representa a la deessa Diana sobre un petit turó i amb un gos al costat. La deessa vesteix túnica curta fins els genolls, i té el tronc una mica inclinat a la dreta. El cap i el braç dret han desaparegut totalment. Si s'aprecia el braç esquerra amb el qual subjecta un arc. A la cara lateral dreta apareix un gos perseguint un cérvol, escena que recorda el mite de Diana agafada per sorpresa al bany amb les seves nimfes pel caçador Acteó, que va ser convertit el cérvol. A la cara lateral esquerra es pot apreciar un cérvol corrents darrera d'un porc senglar. Aquest animal és molt freqüent en les representacions de la deessa Diana i podria referir-se al porc senglar enviat al rei Eneu, per no atendre degudament el seu culte. Finalment al coronament hi trobem un fris amb motlures i decorat amb fulles d'heura. A la part superior i al mig es situa la cubeta per al sacrifici. (AA.DD, 1984)

Observacions:

La inscripció que s'adapta a la figura de Diana, és relativament simple i es correspon a un formulisme de caràcter votiu, La inscripció diu: " A Diana. Semproni Hermip va acomplir el vot i va fer (aquesta ara)" (AA.DD, 1984)

Història

L'ara va ser descoberta el 12 d'Octubre de 1949 pels membres del Centre Excursionista de la Comarca del Bages que realitzaven una visita cultural a l'església romànica, i es trobava empotrada al mur de la façana de l'església de Sant Joan. El secretari de l'entitat, Sr. Xavier Sitjes, i habitant del Mas Sant Joan que es troba adossat a l'església romànica va confirmar la troballa. Les propietàries del mas Josefa i Amàlia Suanya i va iniciar les gestions oportunes per què el 16 de novembre del 1949 fos cedida al Museu Comarcal de Manresa. Les característiques d'aquesta peça -d'un marcat aire rústic i relacionada amb el culte privat a la cacera, de notable difusió- la fan correspondre cronològicament a final del segle II i començament del III. Pel que fa a l'onomàstica, afegirem que si bé Semproni és un nom freqüent en les inscripcions d'Hispania, Hermipus, és en canvi un cognomen d'origen grec molt estrany, que fa pensar en la possibilitat que hagués estat un antic esclau alliberat. Destacarem finalment, que un cop més, es detecta la pervivència en un mateix indret d'un culte romà que amb el temps es convertí en cristià. La troballa d'aquesta ara va fer plantejar la possibilitat de l'existència d'algun tipus de vil·la prop d'aquí i que vindria a confirmar la tradició de l'existència de vil·les romanes a la zona d'on derivaria el topònim de Torruella i Vilatorrada a l'edat mitjana i l'actual nom del poble. El fet de què l'ara es trobés a l'església romànica de Sant Joan, concretament prop d'un mur identificat com a pre-romànic fa pensar en la seva reutilització com a carreu en temps de la construcció de l'església. (SOLER QUINTANA, 1951)

Bibliografia

AA.DD. (1984), Sant Joan de Vilatorrada. Catalunya romànica. Vol XI. El Bages. Enciclopèdia catalana. Pàgs.444-446. AA.DD. (1984), Recopilació de la història del municipi de Sant Joan de Vilatorrada. Sant Joan de Vilatorrada. AA.DD. (1984) Inscriptions romaines de Catalogne. I. Barcelone. Diffusion de Boccard. Paris. COMAS I CLOSAS F. (1988), Sant Joan de Vilatorrada. Història del Bages. Vol II. Ed. Parcir. Manresa. Pàgs.379-402. SOLER QUINTANA F.(1951),"Hallazgo de un ara romana en San Juan de

Vilatorrada". Ampurias. Barcelona."

